

Kulturbyggplan for Lillehammer kommune 2015 - 2025

Utkast til rullering

Innledning

Lillehammer kommune skal rullere eksisterende kulturbyggplan (2011 – 2021). Utkastet inneholder informasjon og statusoppdatering av kulturbygg i Lillehammer, samt vurdering av kjente behov i perioden.

Planforslaget er harmonisert med Lillehammer kommunes kulturstrategi (rullering vedtatt 2014) og med kommuneplanen.

Planen har ikke egen handlingsplan. Prioriterte tiltak er det meningen skal vurderes i forbindelse med budsjett og økonomiplan.

Planutkastet har også et vedlegg som beskriver nøkkelinformasjon og status for de bygg som er registrert som kulturbygg utarbeidet med bidrag fra arenaeier/ driftsansvarlig. Bygg som primært har andre funksjoner er ikke utførlig presentert.

Kulturbyggplanen vil bli vedtatt av kommunestyret oktober/november 2015. Vedtatt plan vil få bilder/illustrasjoner og annen lay out.

Utkast til kulturbyggplan legges nå ut på høring. Høringsutkastet ligger på kommunens nettsider eller kan fås ved henvendelse til kommunens Servicetorg. Kontaktperson for eventuelle spørsmål: Maria Seines eller Øivind Pedersen

Høringsfrist er 15. september.

Høringsinnspill sendes elektronisk til postmottak@lillehammer.kommune.no eller til Lillehammer kommune, Postboks 986, 2626 Lillehammer. Merkes: Høring kulturbyggplan.

Lillehammer, 25. august 2015

Tord Buer Olsen
Konstituert Rådmann

”Lillehammers kulturliv skal ha reell tilgang til funksjonelle og tilrettelagte kulturarenaer.”

”Lillehammer – Kulturbyen ved Mjøsa”.
Kulturstrategi for Lillehammer kommune 2014-2027

Sammendrag

I denne planen gis det en oversikt over de kulturbygg som i dag er i bruk, fremtidige behov og muligheter samt forslag til kommunens strategier og målsetting for videre utvikling av kulturbygg i Lillehammer.

Hva er kulturbyggplanen

Kulturbyggplan 2015-2025 er en rullert utgave av kulturbyggplan vedtatt i 2011. Kulturbyggplanen bygger på Lillehammer kommunes kommuneplan og kulturstrategi.

Kulturbyggplanen skal presentere kommunens strategier og målsettinger for videre utvikling av kulturbyggene i kommunen. Planen skal også være et hjelpemiddel til å vurdere kommunal ressursinnsats og for eventuelle prioriteringer ved søknader om spillemidler til lokale/regionale kulturbygg. Siste del av kulturbyggplanen er en oversikt over de ulike kulturhus i grendene og bydelene og hvilke behov og planer disse har.

Planen omhandler lokale, regionale og nasjonale kulturbygg i Lillehammer.

Klassifisering av kulturbygg

Kulturbygg er som tidligere nevnt fellesbetegnelsen på bygg som rommer kulturaktivitet- og opplevelser. Byggene deles inn i tre kategorier: Lokale-, regionale- og nasjonale kulturbygg.

Lokale kulturbygg er fellesnevningen for samfunnshus, kulturhus, grendehus, allaktivitetshus, bydelshus og organisasjonseide forsamlingshus.

Med lokale kulturbygg menes felles lokaler og bygg som gir rom for ulik kulturell aktivitet, som møte- og forsamlingsvirksomhet, egenaktivitet og formidling av kunst og kultur. Lokale kulturbygg skal fungere som et kulturelt og sosialt møtested for lokalsamfunnet.

Lokale kulturbygg vil ofte være samlokalisert med andre typer lokaler. Dette kan være skoler, idrettsanlegg, barnehager, næringslokaler med mer.

Lokalene skal være til bruk for alle alders- og befolkningsgrupper, og for all lovlig organisasjons- og kulturvirksomhet. Ingen må stenges ute av religiøse, sosiale eller politiske hensyn. Lokalene må være planlagt ut fra reelle behov for aktivitet i ulike grupper i lokalmiljøet, og være egnet for ulike kulturaktiviteter.

Regionale kulturbygg defineres og klassifiseres av fylkeskommunene, de bestemmer også antall bygg og plassering. Det normale er ett bygg i hver region.

Regionale kulturbygg er hus som i funksjon og/eller størrelse tar sikte på å dekke behov utover kommunegrenser, eventuelt også ut over fylkesgrenser der bosetting og kommunikasjon gjør dette naturlig.

Med regionale kulturbygg menes felles lokaler og bygg som gir rom for ulik kulturell virksomhet, formidling av kunst og kultur, egenaktivitet og møte- og forsamlingsvirksomhet. Husene skal fungere som et kulturelt møtested for regionen og lokalmiljøet.

Lokalene må være planlagt ut fra de regionale behov fremkommet fra alle kommunene og fra de mest aktuelle organisasjonene som regionen omfatter. Også det lokale kulturlivs behov for lokaler skal ivaretas. Lokalene bør være egnet for flere funksjoner. Spesialfunksjoner som dekker behov i et større område kan også gi regional status.

Kulturhuset Banken har status som regionalt kulturhus. Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum har også regionale funksjoner.

Nasjonale kulturanlegg er de byggene som er av nasjonal betydning og som i all hovedsak driftes av statlige midler. Dette er bygg som i stor grad kommer lokalbefolkningen til gode, og er derfor viktige tilfang av kulturbygg i Lillehammer. De nasjonale byggene har også i stor grad regionale funksjoner. Anleggene som er klassifisert som nasjonale anlegg er Lillehammer Museum (med Maihaugen og Maihaugsalen, Bjerkebæk, Aulestad og Norges Olympiske museum), Lillehammer kunstmuseum og Norsk vegmuseum.

Kulturbygg i Lillehammer

I Lillehammer er det mange kulturinstitusjoner og arenaer. Noen er driftet av kommunen, mens andre er drevet av private/andre offentlige aktører. Kulturlivet bruker de lokalene som finnes selv om de ikke alltid er egnet. Skolelokaler er viktig for mange, både aulaer, gymsaler, klasserom og spesialrom brukes svært mye. Idrettsarenaer, kirker, samfunnshus, barnehager, eldresentre, nedlagte industrilokaler er også mye brukt til kulturformål. Grendehusene er lokalmiljøenes kulturhus og rommer et bredt spekter av kulturaktiviteter. Kirkene representerer betydelige kulturarenaer for konserter og forestillinger, men er også viktige kulturhistoriske og arkitektoniske bygg. Også andre tro- og livssynssamfunn disponerer lokaler og er tidvis kulturprodusenter som styrker vårt kulturelle mangfold. De byggene som primært huser annet enn kulturaktivitet blir ivaretatt av andre planer og behandles derfor ikke i kulturbyggplanen, men de mest sentrale inngår i oversikten over kulturbygg i Lillehammer.

Alt fra et enkelt grendehus til en profesjonell scene som Maihaugsalen defineres som kulturbygg. Fellesnevneren er at det er et lokale som rommer aktivitet og

kulturutøvelse.

De kommunale kulturarenaene er viktige redskap for vår kulturpolitikk. Gjennom disse arenaene kan man sørge for et helhetlig tilbud, mangfold, man kan tilrettelegge for ulike brukergrupper og være en aktiv samfunnsaktør.

Det er en nasjonal utvikling at kulturutøvere i langt større grad stiller krav om tilrettelagte lokaler. Det vil utvilsomt være positivt for kulturlivet om de fysiske forholdene for aktivitet ble tilrettelagt på lik linje som idretten. På den andre side må ikke satsing på lokaler stanse støtte til aktivitet. Mange har lagt sine aktiviteter til anlegg som ikke tilfredsstillende de krav man ellers har innen f. eks arbeidsliv. Norsk musikkråd har gjort en undersøkelse som viser at nærmere 90% av lokalene som brukes til musikk i dag ikke er egnet til formålet.¹ Dette kan i noen tilfeller være en belastning for de som driver aktiviteten og kan i verste fall få konsekvenser for nyrekruttering og opprettholdelse av aktiviteten. De generelle krav til kvalitet, tilgjengelighet og miljø er blitt en stadig viktigere faktor. Universell utforming av kulturbygg skal sikre at alle mennesker har tilgang til byggene, uten spesiell tilpasning. Dette sikres gjennom Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og skal hensyntas ved nybygg og rehabilitering.

Gode kulturarenaer er avgjørende for et aktivt og levende kulturliv. Kulturbyggene må være funksjonelle og tilpasset kulturaktivitetene som bygget skal romme. Noen bygg må være spesialiserte for bestemte uttrykk, mens andre må være fleksible og mer dynamiske. I tillegg til utforming av byggene vil prispolitikk være avgjørende for bruken av kulturarenaene.

Utviklingstrekk og økte kvalitetskrav for kulturbygg

Det stilles stadig sterkere kvalitetskrav til rammebetingelser innen kulturlivet. Dirigenter, instruktører og kursledere er stort sett i et ansettelsesforhold til foreningene og dermed slår Arbeidsmiljøloven inn. Men man ser også at utøverne i større og større grad forventer bedre betingelser for å drive sin aktivitet. I 2014 utarbeidet Norsk musikkråd og Musikkens studieforbund en nasjonal standard for akustiske kriterier. Denne standarden skal sikre bedre musikklokaler ved å være et nyttig verktøy for musikere, planleggere, kommuner og andre som ønsker å skape gode lydforhold i nye og eksisterende rom.

Økte kvalitetskrav er nok en av faktorene til at man de senere årene har sett en stor vilje til å satse på kulturbygg over hele landet. Noen av prosjektene har vært nybygg i milliardklassen, mens andre er mer beskjedne oppgraderinger av eksisterende bygg. I vår nærhet er det Hamar som har gjort den største investeringen med et nytt kulturhus til ca. 700 millioner. Hamar kulturhus rommer bibliotek, kino, produksjonslokaler, øvingsrom og flere saler for fremførelse. Kulturhuset har blitt et sentrum for aktivitet i Hamar og har gjennomsnittlig 1.800 besøkende hver dag.

En annen trend i kulturhusutviklingen er større grad av samlokalisering og samhandling mellom et bredt spekter av fagmiljø og privat- og offentlig sektor.

¹ Norsk Kulturforum, Bra nok? Egnede lokaler til kultur

Selv om vi ikke har bygd nytt kulturhus på Lillehammer har det likevel ikke stått helt stille i foregående fireårsperiode. Det har kommet til flere oppgraderinger og nysatsinger og den kulturelle infrastrukturen er styrket.

De siste fire år

Utbygging av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum

Høsten 2014 påbegynte man arbeidet med å bygge ut både kinoen og kunstmuseet. Begge institusjonene hadde behov for utvidelse og siden byggene henger sammen har man behandlet utbyggingene under ett. Lillehammer kino skal utvides med to nye saler, den ene salen med miksekino, og nye kontorer. Utvidelsen av kinoen vil også imøtekomme behov meldt fra Amandusfestivalen og Lillehammer barnefilmklubb.

Lillehammer kunstmuseum vil få ny sal til Weidemannsamlingen, nytt undervisningsrom og store sal ble rehabilitert i 2015. Utbyggingene ferdigstilles våren 2016. Det er arkitektkontoret Snøhetta som har tegnet nybygget.

Oppland kunstsenter

Oppland kunstsenter ønsket å ha et eget visningssted og flyttet derfor ut fra Fabrikken og etablerte seg i Kirkegata med åpning juni 2014. Oppland kunstsenter er en kunstnerstyrt fylkesorganisasjon og viser aktuell samtidskunst.

Filmbanken

I Norges Bankbygget på Stortorget flyttet første filmbedrift inn desember 2011. Dette har blitt et vellykket kontorfellesskap for nå ca. 13 ulike virksomheter, men disponerer ikke egne visningslokaler.

Gymsal Hammartun skole

Hammartun skolekorps har hatt fast øvested i gymsalen på Hammartun skole, men dårlig akustikk gjorde arbeidsforholdene uholdbare for både barn og voksne. Sammen med Hammartun skole og Lillehammer kommune fikk korpset satt opp lydplater som har gitt mer gunstige lokaler. Utbedringen ble gjort våren 2015.

Norges Olympiske museum

Etter mange år med begrensede og dårlig tilrettelagte lokaler i Håkons Hall besluttet man høsten 2014 å flytte museet til Maihaugen. Utstillingene vil bli betydelig oppdatert og første del åpnes til Ungdoms-OL februar 2016.

Litteraturhus Lillehammer

Litteraturhus Lillehammer er ikke som man skulle tro et hus, men en organisasjon for samfunnsdebatt, bokbad, minikonsserter m.m. Litteraturhuset ble etablert høsten 2012 og er et samarbeid mellom Lillehammer bibliotek, Nansenskolen, Høgskolen i Lillehammer og Norsk Litteraturfestival og er lokalisert i Lillehammer bibliotek.

Tyrili

Store deler av behandlingstilbudet og klatresenteret til Tyrili og ble i 2014 flyttet til Løkkegata i Lillehammer sentrum. I de nye (delvis verneverdig mursteinsfasade og delvis nybygg) lokalene er det også et stort caféareale som bl.a. benyttes ukentlig av

Onsdagsklubben². Koret Sing Song Singers³ har også fått øvingslokaler hos nye Tyrili. Senteret har til målsetting å kunne tilby lokalene til flere leietakere etter hvert.

Magasiner Lillehammer museum

Lillehammer museum hadde et prekært behov for mer magasinplass og hadde planer om å bygge dette under parkeringsplassen på Maihaugen. Det skulle der også tilbys magasinplass for de andre museene i Gudbrandsdalen. Av økonomiske årsaker ble denne planen lagt til side og man satte opp magasintelt i stedet. Magasinteltene dekker kun Lillehammer museums behov.

Klubbscene

Blue Note Jazzklubb har i samarbeid med Café Stift kjøpt inn lydutstyr som står fast tilgjengelig i cafeen. Dette har gjort arbeidet med å arrangere konserter mye enklere.

Kultursal i Lillehammer helsehus

Da Lillehammer helsehus ble utbygd i 2013 ble det bygget en kultursal i forbindelse med kantinen. Kultursalen er mye brukt og har blitt et samlingspunkt for kulturopplevelse og kulturutøvelse.

Skatepark

Etter mange års planlegging kunne skateparken på Strandpromenaden åpnes sommeren 2015. Parken og området for øvrig er mye i bruk og er en attraktiv møteplass særlig for ungdom.

Elephant kunsthall

Elephant kunsthall er et uavhengig og ikke-kommersielt visningssted for internasjonal samtidskunst. Galleriet åpnet i 2014 og ligger i den fredede Fagstadløkken bensinstasjon fra 1920.

Ringsveen

Kunstnerhjemmet etter Jacob Weidemann har i mange år vært i dårlig forfatning. Etter mange års arbeid har Stiftelsen Ringsveen nå fått tilskudd fra Norsk kulturminnefond, Stiftelsen UNI, Oppland fylkeskommune og Lillehammer kommune som gjør at de nå kan begynne arbeidet med å rehabilitere eiendommens bygninger. Deler av eiendommen stilles til disposisjon for unge kunstnere.

Kompensasjon for husleie

For å lette arbeidet til lag og foreningers barne- og ungdomsarbeid innførte Lillehammer kommune en ordning for husleiekompensasjon i 2012. Midlene tildeles både til kultur og idrett. I all hovedsak går tilskuddene til idrettsforeninger, noe som viser at kulturforeninger som kor og korps i stor grad bruker gratis eller rimelige lokaler som i liten grad er tilpasset aktiviteten.

Kulturanlegg- ønsket utvikling

I tidligere kulturbyggplaner har det vært en hovedmålsetting å få utviklet funksjonelle kulturhus i hver grenn/bydel. Bygdehusene er viktige arenaer for kulturutøvelse, men har også en rent kulturhistorisk verdi. Lillehammer kommune ga tidligere tilskudd til

² Ukentlig klubb for personer med spesielle behov.

³ Kor for personer med spesielle

grendehusene, men ordningen bortfalt i 2011.

I kulturlivet, som i samfunnet generelt, ser man et større krav og ønske om profesjonalisering. Denne trenden kan gjøre at man bør ha en fokusendring i kulturbyggplanen, fra generaliserte bygg i grendene til større vektlegging av spesialiserte bygg som tilfredsstillende kvalitetskrav. Lokalisering av byggene nedtones og funksjonalitet blir mer avgjørende, det handler om å ha egnede lokaler til konkrete aktiviteter.

Skolene er, og skal fortsatt være, senter i nærmiljøene. Barn og unge skal i størst mulig grad kunne benytte seg av tilbud knyttet til deres nærmiljø. Skolene er dessverre ofte ikke tilpasset eller spesielt tilpasset kulturaktivitet. Dette var tilfellet for Hammartun skolekorps som øver i Hammartun skoles gymsal. Både korpsmedlemmene og dirigent slet med hodepine og ble sliten av dårlige akustiske forhold. Men i samarbeid med skolen og kommunen fikk skolekorpsset satt opp lydplater i rommet, et relativt enkelt tiltak til drøyt 100.000 kr., noe som gjorde at etterklangen ble betraktelig redusert og arbeidsforholdene godt innenfor det akseptable. Slike utbedringer og tilpasninger av rom for kulturaktivitet vil man med fordel kunne gjøre mer av i fremtiden.

Det er et mål å ha funksjonelle kulturbygg som er tilrettelagt for kulturaktivitet. Rimelig leie er avgjørende for tilgjengelighet og innhold i byggene.

Lag og foreninger

Det viser seg at lag og foreninger som låner lokaler gratis bruker mye tid på omrigg av lokalet og eventuell innrigg av nødvendig utstyr. Disse har sine øvelser i lokaler som er i relativ nærhet til sine medlemmer, som kirker, bo- og servicesentra og skoler. Noen få foreninger driver i egne lokaler. Pris er svært avgjørende og kvalitet og arbeidsmiljø blir ofte satt til side for å i det hele tatt ha råd til å drive med foreningsaktiviteten.

Lag og foreninger som betaler leie har både en forventning om, og et krav om en større grad av tilrettelegging fra utleier. Type lokale spenner fra skolebygg til Maihaugsalen.

Lag og foreninger som driver etter Lov om voksenopplæring har etter § 21: "Undervisningslokaler" krav på gratis øvingslokaler. Dette har medført at foreninger som faller under denne loven har krav på gratis lokaler fra kommunen, fortrinnsvis skolelokaler. Skolene stilles også gratis til disposisjon for barne- og ungdomsaktiviteter.

Ikke all foreningsaktivitet kan skje på skolene og derfor innførte Lillehammer kommune i 2012 en tilskuddsordning for å kompensere noen av de utgifter som lag- og foreninger har til husleie. Ordningen gjelder både for kultur- og idrettsaktivitet, men bare for barne- og ungdomsarbeid.

Leieprisen varierer stort fra type lokale og geografisk beliggenhet, og foreningenes tilknytning til lokalet eller stedet. Det er stor variasjon på lokalenes egnethet for aktivitetene, så som akustikk, dansegulv, lager-/servicelokaler m.m. Lokalenes

begrensninger kan ha innvirkning på foreningenes mulighet til ekspansjon, faglig utvikling, samarbeid med andre foreninger og sosiale tiltak. Man ser at lokalenes kvalitet har en stadig viktigere betydning for medlemsoppslutningen. Foreningene bruker mye tid og ressurser på å rigge til lokalene før og etter øvelsene. Et sted å være kan for mange bli viktigere enn kvaliteten på lokalet.

Foreningene melder behov for kontorfasiliteter hvor foreningene kan bruke telefon, PC, kopimaskin o.l. I tillegg har de fleste et felles behov for lagringsplass. Korps trenger plass til å lagre instrumenter og noter, teatergrupper har store rekvisitter og kulisser og husflidslag har at fra vever til dreiebenker.

Barn og unge

Ungdomskultur favner vidt, og gjelder både aktiviteter i regi av lag- og foreninger, profesjonelle institusjoner, kommunal aktivitet og mer uorganisert aktivitet initiert av ungdommene selv.

Ungdomskulturhuset PlanB er tilrettelagt for mange ulike aktiviteter. Her er det øvingsrom, dansesal, scene, lydstudio, medieverksted samt en kafé for mer uorganisert aktivitet. I tillegg til PlanB driver Lillehammer kommune juniorklubben 61 grader Nord i tennishallen ved Kringsjø skole.

I stedet for å "isolere" ungdomsaktivitetene i egne hus, kan det være interessant å se på en samlokalisering av lokaler. Kanskje vil effekten være vel så stor om barn, ungdom og voksne har felles arenaer, der kompetanse og impulser overføres mellom aldersgruppene.

Kulturskolen er en viktig leverandør av kulturaktivitet og -opplæring for barn og ungdom. Helt siden man i år 2000 gikk fra å være en musikksskole til å bli kulturskole har det blitt meldt om behov for utvidelse av lokalene i Kulturhuset Banken. Flere planer er lagt frem og man trenger fortsatt større og flere undervisningsrom, grupperom, produksjonslokaler og lager. Mange av dagens undervisningsrom er for små med tanke på akustikk, og for å ivareta et godt fysisk arbeidsmiljø for de ansatte. Det er også ønskelig med større tilstedeværelse for lærerne og det er da behov for flere kontorplasser. Rådmannen skal i 2015 legge frem en egen utredning til politisk behandling om kulturskolens behov for lokaler.

Lillehammer barnefilmklubb og Amandusfestivalen meldte ved forrige rullering om behov for flere kinosaler, noe som nå blir innfridd. Deres behov for produksjonslokaler for kursvirksomhet er fremdeles gjeldene. Barnefilmklubben har benyttet skoler, men kjemper her om plassen med skolens egne aktiviteter på kveldstid, SFO, samt andre foreninger. Ved siden av behovet for produksjonslokaler og flere kinosaler er behovet for lager og kontorfasiliteter også stort. Mangelen på egnede lokaler til kursvirksomhet legger en begrensning på omfang, hyppighet og faglig kvalitet på kursvirksomheten.

Kulturforeninger med mer geografisk rettet barne- og ungdomstilbud er ofte lokalisert til en av grunnskolene i bydelen (for eksempel skolekorpsene).

De mer uorganiserte ungdomsaktivitetene finner vi i stor grad på arenaer utenfor

institusjonene/kulturbyggene. Lillehammer kommune kunne høsten 2009 gjenåpne Sportsplassen. Plassen er utbygd med lekeapparater, kunstgressbane, asfaltbane, rails og skateramper. Etter nyåpningen har barn og ungdom fra hele byen strømmet til for å drive med aktivitet på Sportsplassen. Og etter mange års venting ble endelig skateparken på Strandpromenaden åpnet våren 2015.

Det bør vurderes hvordan man bedre kan tilrettelegge for denne type av uorganisert aktivitet, f.eks kan et innendørs skateanlegg gi helårsaktivitet.

De profesjonelle kulturinstitusjonene

Lillehammer har en relativt stor andel med ansatte i kreative næringer. Norsk kulturindeks 2014 viser at Lillehammer ligger på 16. plass med antall kunstnere og 4. plass med antall kulturarbeidere. Antall kulturarbeidsplasser viser seg også i bygningsmasser. Dette er alt fra private kreative samlokaliseringer og nasjonale museer til kommunens egne lokaler som Lillehammer kino og Kulturhuset Banken. Lillehammer kommune har selvsagt størst innflytelse på utvikling av egne lokaler, men skal fortsette å støtte opp om de initiativ som kommer fra eksterne aktører. Kommunen har i senere tid gitt økonomisk støtte til bl.a. Oppland kunstsenters etablering av visningssted, flytting av Norges Olympiske Museum og rehabilitering av Maihaugsalen. Men den største satsingen har vært utvidelse av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum.

Fremtidige behov i kulturlivet

Produksjonslokaler

Det største behovet er, både for amatør og profesjonell, produksjonslokaler, lagerrom, øvingsrom, studio og kontorfasiliteter. Dette behovet kommer i tillegg til de arealer som i dag finnes på Maihaugen og i Kulturhuset Banken. Disse to stedene er primært bygget som framføringslokaler, og de dekker i en viss grad dagens behov på dette området.

Lillehammer kulturskole

Kulturskolen har stort behov for større og flere undervisningsrom, grupperom, produksjonslokaler og lager. Mange av dagens undervisningsrom er for små med tanke på akustikk og for å ivareta et godt fysisk arbeidsmiljø for de ansatte.

Teater

Dagens tilgjengelige bygg dekker i begrenset grad teatermiljøets behov i forhold til produksjon og fremvisning. Det er et klart ønske om en mindre teatersal/ black box, med høy teknisk standard, produksjonslokaler, kontor- og lagerlokaler. Hvis Lillehammer skal ta aktiv del av den profesjonelle teatersatsingen i Innlandet vil dette være nødvendige virkemidler. Lillehammer amatørteater har også ytret ønske om mer tilrettelagte aktivitetslokaler sentralt i Lillehammer.

Kulturhuset Banken

Kulturhuset Banken er et tyngdepunkt innen kulturopplevelser og kulturaktiviteter, både for barn og voksne, amatører og profesjonelle. Kulturhuset rommer i dag sal

med fullt utstyrt lyd- og lysanlegg, flere mindre saler, møterom, kontorer og kafé i tillegg til kulturskolens øvingsrom og kontorer.

Den tekniske kvaliteten på rommene er gode, men mange av dem er i minste laget. Banken er fra 1895 og verneverdig med særegne estetiske kvaliteter som må ivaretas på beste måte. Dette kan sette begrensninger for bruk og utvikling av eksisterende bygningsmasse. For at Banken skal kunne styrke sin virksomhet er det både behov for produksjonslokaler, teatersal/black box og øvingslokaler. Hvis Lillehammer kulturskole fortsatt skal ha sin virksomhet i Banken må det også bygges flere og større undervisningsrom, kontorlokaler og lager. Det har gjennom årene blitt utarbeidet flere planer for utvidelse av Kulturhuset. I senere tid har muligheten for samarbeid om utbygging med eksterne blitt styrket. F.eks har LIMPI⁴ lagt frem ønske om å bruke Banken som hovedbase og vil da bli en betydelig leietaker. Det kan også være aktuelt å inngå avtale med Oppland fylkeskommune om å legge undervisningen i kulturfagene til kulturhuset. Kulturhuset kan også bygges med kontorlokaler til utleie for kulturnæringer og rent kommersielt med leiligheter.

Leieprisene i Kulturhuset Banken er et tilbakevendende tema. Flere foreninger melder at de ikke har råd til å bruke Banken til sine arrangementer. Banken har subsidierte priser for byens foreninger, likevel er prisene i overkant av hva noen foreninger kan ta seg råd til. Barne- og ungdomsforeninger kan få kompensert husleieutgifter gjennom kommunens tilskuddsordning.

Film

Filmmiljøet både lokalt og nasjonal blir styrket med utbyggingen av Lillehammer kino og tilrettelagt sal for miksing og etterbehandling av lyd i filmproduksjon. Behov for filmstudio bør utredes nærmere i samarbeid med ulike aktører i filmmiljøet.

Lillehammer bibliotek

Lillehammer Bibliotek har lokaler i Wiesesgate 2, Meierigården, lokalene leies av privat huseier. I tillegg til ordinære bibliotek tjenester, åpnet kafeen Leseriet i bibliotekets lokaler i 2010, og i 2011 flyttet administrasjonen for Norsk Litteraturfestival inn i biblioteket. I forbindelse med utviklingen av bibliotekets tjenester, blant annet med «meråpnet bibliotek», vil det bli behov for mindre ombygginger av lokalene for å tilpasse dem til endrede driftsformer.

Festivalene

Festivalene i Lillehammer har ulike behov: Det er ytre ønske fra bl.a. DølaJazz og Teaterdagene om samlokalisert festivaladministrasjon med felles kontorfasiliteter og lager, for på denne måten å dra nytte av hverandres kunnskaper, kontaktnett mm. I dag er Norske Festivaler og Amandusfestivalen samlokalisert på HiL og Norsk Litteraturfestival med Lillehammer bibliotek.

Det er også foreslått et festivalkontor for alle festivalene. Tanken er at publikum alltid skal vite hvor de skal henvende seg for informasjon når festivalkontoret alltid ligger på samme fysiske sted. De ulike festivalene betjener da kontoret under sin festival.

Thorstadbua

Thorstadbua er et steinpakkhus fra 1857 og var viktig for handelen i Lillehammer og omegn. Bygget eies av Mjøssamlingene og har nå et prekært behov for rehabilitering. Bygget har historisk stor verdi og Oppland fylkeskommune vil sannsynligvis fremme

⁴ Lillehammer International School of Music Production and Industry

sak om fredning av bygget. Det har ved flere anledninger vært holdt utstillinger i Thorstadbua, men bygget er nå i så dårlig forfatning at det ikke kan brukes.

Norsk kjøretøyhistorisk museum

Museumsreformen har medført en stor konsolideringsprosess av museene i Norge. Det arbeides fortsatt med å kunne samordne og eventuelt samlokalisere Norsk kjøretøymuseum og Norsk vegmuseum.

Maihaugsalen

Lillehammer museum arbeider med å få finansiert rehabilitering av Maihaugsalen. Det scenetekniske utstyret er nå i så dårlig forfatning at det kan hende man må avlyse forestillinger. Lillehammer kommune har bevilget kr. 360.000 til dette, men det gjenstår mye for å få fullfinansiert prosjektet. Maihaugsalen er fortsatt en ledende arena i innlandet for større forestillinger, opera, konserter og annen scenekunst.

Atelier

Selv om Stiftelsen Ringsveen har etablert en ordning med gjestekunstner i Weidemanns hjem Ringsveen er det fortsatt behov for subsidierte atelier for unge nyutdannede kunstnere.

Lydstudio

Musikkmiljøet i Lillehammer har noe behov for lydstudio til opptak. Dagens behov dekkes i hovedsak av næringsdrivende aktører. Dette er kostnadskrevede aktiviteter som få, om noen, forventer å få tilgang til vederlagsfritt. Profesjonelle musikkaktører har også meldt inn behov for gode produksjonslokaler.

Klubbscene

Blue Note jazzklubb har i samarbeid med Café Stift etablert fast lydutstyr slik at kafeen kan brukes som klubblokale for lokale arrangører. Det er også behov for et tilsvarende tilbud, men med større publikumskapasitet.

Produksjonslokaler for ungdom

Behovet i ungdomsmiljøet går i stor grad på klubb- og produksjonslokaler. Ungdomskulturhuset PlanB ivaretar mye av dette, men behovet for større lokaler til ungdomsklubb lignende aktiviteter er stort. Lillehammer har begrenset kapasitet av bandrom/øvingslokaler dersom interessen øker.

Dans

Lillehammer og Gjøvik dansesenter disponerer omtrent de eneste lokalene som er tilrettelagt for dans. Dans er en veldig populær aktivitet og ved nybygging og ombygging av lokaler bør det tilrettelegges for dans.

Lager o.l.

De fleste lag og foreninger har funnet seg til rette med dagens lokaler, mye på grunn av manglende tilgang på bedre lokaler, samt leiepriser. En gjennomgående utfordring hos byens lag- og foreninger er behovet for lager. I dagens situasjon er de enten for små eller fraværende. Det er også større ønske om bedre tilrettelagte lokaler og servicefunksjoner.

Utendørs kulturarenaer

Utendørs kulturarenaer og kultur i byrom er ikke drøftet i planen. Bl.a. blir Søndre Park, Stortorget, gågata og tidvis Lilletorget brukt som utendørsarena til kulturarrangement. I 2011 ble Sigrid Undsets plass ombygd til en fleksibel arena og møteplass. Tilrettelagte utendørsarenaer er med på å skape liv i sentrum, noe som igjen forsterker Lillehammers profil som kulturby og sted for gode opplevelser. Det bør utarbeides forslag til arrangementsarenaer og permanent utendørs "byscene" i sentrum. Det er også viktig å kunne ha arealer til temporære satsinger som kunstprosjekter etc.

Sammendrag

Utviklingen av kulturbygg i Lillehammer har de siste tjue årene vært beskjeden og slitaskjen på lokalene er stor. Behovene og kvalitetskravene har endret seg og det vil bli nødvendig med fremtidige satsinger. Som vist i planen er behovene mange, alt fra mindre ombygginger til etablering av nye produksjonslokaler. Lillehammer kommune skal ikke påta seg utviklingsansvar for alle byens lokaler, men veksle mellom å være prosjekteier, samarbeidspartner og støttespiller.

Prosjekt som kommunen bør påta seg sammenfaller med flere aktørers ønsker. Dette er produksjonslokaler, lager og scene for teaterproduksjon og mindre oppsetninger (black box). I tillegg bør det bygges nye undervisningsrom og grupperom for Lillehammer kulturskole. Alt dette kan løses ved en utvikling og utbygging av Kulturhuset Banken. I et utvidet kulturhus vil man også kunne gi rom for flere aktører, noe som sikrer et bredere fagmiljø, slik tanken er ved Idrettens hus i gamle Mesna videregående skole. Et bredere fagmiljø vil også kunne gi et nytt inntektsgrunnlag og alternative finansieringsordninger.